

De Roerdomp

Vereniging Madese NatuurVrienden

38ste jaargang, nummer 2: mei-juni-juli-augustus 2013

Bij de voorplaat:

Visdiefjes doen hun naam eer aan. Vliegenschvlug grijpen ze kleine vis uit het water door loodrecht naar beneden te duiken en met de buit direct weer op te vliegen. Visdieven komen veel voor langs de kust, maar ook wel langs meren en rivieren.

Foto: Kees van der Krift, Haven Nieuwendijk, 25 april 2010

Website: ---> www.MadeseNatuurVrienden.nl <---

Doe mee en wordt ook lid van de MNV:

- Mail naar mnv@MadeseNatuurVrienden.nl of bel het secretariaat
- MNV secretariaat: Ankie Stoop - Siemons, tel. 0162 – 51 79 65

MNV karakter:

Wij zijn een vereniging voor Gezellige en Actieve natuurbeleving in de Gemeente Drimmelen en omstreken.

Doelstellingen:

- a) het leveren van een bijdrage aan natuur- en milieubescherming;
- b) de beoefening en verbreiding van de natuur- en milieustudie;
- c) het behouden en verbeteren van de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, de flora en fauna en het leefklimaat;
- d) met als ons werkgebied de Gemeente Drimmelen, het Nationaal Park De Biesbosch en de omliggende gemeenten van beiden.

Contributies per jaar:

Jeugdlid (tot 12 jaar) € 10,- / Volwassenen € 18,-

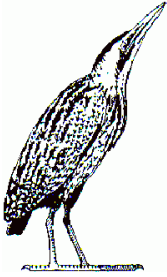
Partners € 27,- / Gezinslidmaatschap € 36,- / Donateur € 10,-

Giften en donaties zijn welkom op rekeningnummer 13 15 11 874 t.n.v. Madese Natuurvrienden te Made.

Publicatie van de Vereniging Madese NatuurVrienden onder de Creative Commons licentie BY-SA

Zie de akte op <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/nl/>

De Roerdomp

Van de voorzitter

Bakkie troost?

Tijdens werktijd krijg ik van Ankie om een uur of 10 koffie met een koekske uit een koektrommel met een landschappelijk tafereel op de deksel. Patrijs met jongen, zingende leeuwerik, bloeiende akkers en velden etc.. Een beeld van lang geleden.

Met man en macht wordt met veel creativiteit, natuurlijk (ecologisch) inzicht, inzet van vrijwilligers en veel geld geprobeerd het tij te keren.

Veel goed nieuws is er nog niet te melden. Een recent rapport uit Oost-Groningen, waar een bovenmatig areaal aan agrarisch natuurbeheer (randen) wordt toegepast is, ondanks de maatregelen, de stand van de veldleeuwerik in 1 seizoen met 43% gekelderd.

Onze eigen monitoringsgegevens in het West-Brabantse zijn ook nog niet hoopgevend voor de akkervogels. De Raad van de Leefomgeving concludeert dat agrarisch natuurbeheer een groot fiasco is.

Zo bot mag je niet in stelling gaan. Zullen we met elkaar afspreken dat er nog een lange weg is te gaan met veel leermomenten en investeringen om het doel te bereiken, waarbij we het beschikbare geld op de juiste wijze en op de meest kansrijke plekken gaan inzetten?

Ook is er in het Brusselse een strijd losgebarsten over de euro's en de gewenste vergroening voor het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB). Dit krijgt natuurlijk ook bij ons zijn weerslag op de akker- en weidevogels en het landschap.

Waar gaat dit eindigen? Wordt het na de besluitvorming cappuccino met een koekske, of enkel een bitter bakkie troost?

Met NatuurVriendelijke groet, Arjen Stoop

Van de bestuurstafel

Nieuwe Hoofdredacteur Clubblad en Website

Met algemene stemmen is tijdens de algemene ledenvergadering Kees van der Krift gekozen als nieuw bestuurslid. Kees zal de taken van Ger Luijten op zich nemen. We mogen ons als vereniging gelukkig prijzen dat Kees deze taak op zich heeft willen nemen.

Stand van zake vleermuizenbroedkast

Na de inspirerende lezing van Erik Korsten gaat een club vrijwilligers na het vakantiereces meteen aan de gang om de kraamkast te gaan bouwen. De kraamkast zal tegen de zijgevel van het parkgebouw worden bevestigd.

Stand van zake website

Van onze webhosting provider hebben we vernomen dat de huidige MNV website aan het eind van de zomervakantie kan worden overgezet naar een nieuwe Joomla website.

Hierdoor wordt de MNV website ook goed bruikbaar op smartphones en tablets. Ook kunnen we dan voor de slimme telefoons en digitale leesplankjes op onze eigen website de webpagina's voor QR-codes aanmaken, waarmee we in het natuurpark De Liniehof een digitale ontdekkingsroute willen maken. Wel zal de MNV website dan voor het omzetten een korte tijd van enkele dagen uit de lucht zijn.

MNV in het digitale tijdperk

Niet nieuw voor mensen die actief met de computer bezig zijn, maar dat is niet heel ons publiek! Sinds enkele maanden hebben we als MNV ook een Facebook pagina met onze eigen naam. Door de vele gebruikers van Facebook bereiken we hiermee een groot publiek.

Via een link naar de website krijgt ook de site meer bekendheid. En het werkt! Berichten worden veel gelezen en we hebben er een medium bij om mensen aan te trekken voor onze activiteiten. Het wordt wel steeds meer keuzes maken: Wat vertellen we waar...

www.facebook.nl/madesenatuurvrienden

Koninklijke onderscheiding Jaap Hoogerbrugge

Maanden geleden ontving het MNV bestuur het verzoek van de buurman van Jaap of wij genegen waren om mee te werken aan de voordracht van Jaap voor een koninklijke onderscheiding.

Binnen onze vereniging is Jaap een zeer gewaardeerd en heel actief lid van onze werkgroep natuurpark- en landschapsbeheer. In de Stichting Liniehof vervult hij de rol van penningmeester.

Aan het eind van het werkseizoen is Jaap op weg voor het controleren van de wandel- en fietsroutes van het SES. Als ie tijd over heeft maakt hij 's-avonds nog een rondje door de buurt om zwerfvuil te ruimen.

Veel werk verricht hij op het terrein van het kerkelijke leven in Raamsdonk en Raamsdonksveer. Is hij niet op een van deze locaties te vinden, zoek dan maar eens bij de Antonetta Stichting.

“Onze Jaap” staat voor iedereen klaar. Hij verdient het! Sinds 26 april mag Jaap zich Lid in de Orde van Oranje Nassau noemen.

Jaap, Gefeliciteerd!

Programma

Vrijdag 17 mei

MNV Pinksterkamp

Degene die zich opgegeven hebben voor het jaarlijkse Pinksterkamp vertrekken deze avond naar Noorden, gelegen in de Woerdense Verlaat, vlakbij de Noordeinderplas.

Woensdag 29 mei

Lesavond 1 LibreOffice

Op deze eerste lesavond, die wordt verzorgd door Ger Luijten, wordt een aanzet gegeven in het goed werkend krijgen van de LibreOffice pakketten op uw eigen PC. Wat kan je met de tekstverwerker Writer, spreadsheet Calc, presentatiepakket Impress en tekenprogramma Draw? De avond bestaat uit een presentatie op de beamer met demo's. Van 20.00 – 22.00 uur in Parkgebouw de Liniehof.

Vrijdagavond 31 mei

Lesavond 2 LibreOffice

We richten ons op het maken van een folder en een boekje met tekstverwerker Writer, op het maken van spreadsheets met Calc en presentaties met Impress.

Van 20.00 – 22.00 uur in Parkgebouw de Liniehof.

Natuurbelevingstuin Landgoed Nieuwkerk foto: www.annekescholte.nl

Zondag 9 juni

Dagexcursie Belevingstuin & Brouwerij

Op fietsafstand van Tilburg is in de rust van de prachtige natuur van Landgoed Nieuwkerk in Goirle in 2012 een ecologische belevingstuin aangelegd in de voormalige moestuin van Klooster Nieuwkerk.

Initiatiefneemster Anneke Scholte leidt ons rond door deze groene inspirerende oase. **Opgave is gewenst! De kosten zijn voor de MNV.**

Na deze excursie gaan we een bezoek brengen aan Brouwerijmuseum de Roos in Hilvarenbeek. Zorg dat uw smaakpapillen in conditie zijn, want er is de mogelijkheid dat we ons eigen bier (met eigen etiket) uitzoeken voor in het parkgebouw.

Vertrek om 09.00 uur vanaf Parkgebouw de Liniehof.

Zondag 23 juni

Vroege vogel ontbijtexcursie

Vroeg uit de veren, koekske voor de ergste honger, sterke koffie om de oogleden open te houden en daarna meteen gaan stappen vanaf het parkgebouw door het park over de Linies en door de Terheijdense Binnenpolder. Enkele kwartiermeesters zijn ondertussen voor u bezig om bij terugkomst in het parkgebouw te mogen genieten van een gezond (champagne)ontbijt naar we hopen op het terras in de zon.

Opgave is gewenst! Kosten: € 5,00 p.p.

Vertrek om 06.15 uur vanaf Parkgebouw de Liniehof. Kom op tijd!

Vrijdag 5 juli

Lesavond 3 Multimedia

Op deze laatste lesavond wordt er naast een demo posters maken ook een demo gegeven over het bewerken van foto's voor publicatie op de website en in het verenigingsblad, folders en lesbrieven.

Van 20.00 – 22.00 in Parkgebouw de Liniehof.

Zaterdag 24 augustus

Nachtvlindernacht Natuurpark

Voor de 6e keer bestuderen we deze avond onder leiding van Ernst-Jan van Haften van de bevriende natuurvereniging Altenatuur de nachtvlinders in ons park. Een belevenis voor de leek, maar ook voor de geoefende vlinderaar. Naast het vangen m.b.v. laken en lamp experimenteren we met smeerseltjes.

Vanaf 21.30 uur bij Parkgebouw de Liniehof tot in de kleine uurtjes!

Geluidssets met lokgeluid; succes verzekerd?

Je schept de juiste voorwaarden of omstandigheden en nog willen ze niet in je nestkast of op je vlot komen broeden. Wat is er mis, dat ze je gedane arbeid niet met een broedgeval belonen?

De vogels kunnen onze bouwsels niet vinden. Ons land is klein maar met het handjevol vogels dat terugkomt in het voorjaar is het toch moeilijk zoeken naar die ene nieuwe geschikt gemaakte plek. Alleen de oude locaties worden aan elkaar doorgebriefd.

Een jager lokt met geluid zijn buit in de val, een eeuwenoude methode. Natuurminnend en -beschermend Nederland kan die methode natuurlijk ook gebruiken, maar dan met een vriendelijkere doelstelling. Roepen met voor de vogels bekende goed in oren klinkende liedjes: 'Hallo hier zijn we en hier hebben wij een nieuwe broedlocatie voor u gevonden'.

In het Brabantse is het vooral Roel Winters geweest die op landgoed de Langackers lokgeluid met succes heeft toegepast. Met apparatuur van Claas Frankena uit het Friese Wommels zijn de Huiszwaluwen naar de til gelokt en de Gierzwaluwen in de kast. De Kwartel terug op de akker en de Pestvogel in de winter op de Gelderse roos.

Via een bijdrage uit de LAL-subsidiepot (Brabants Landschap) hebben wij 5 geluidssets kunnen aanschaffen voor het Zwarte Sternproject, onze Visdiefjes en de Huiszwaluwen. 2 Sets zijn naar Oost-Brabant voor ongeveer dezelfde soorten.

De geluidssets zijn speciaal aangepast voor gebruik in het veld door het gebruik van een zonnepaneel voor de benodigde stroom.

De rest van de techniek bestaat uit een regen- en zeewater bestendige luidspreker, een tijd klok met 17 afspeeltijden en een adapter voor een mp3 geluidje, alles in een waterdichte kast.

Technenuten uit de vereniging mogen nog op zoek naar de ideale mogelijkheden voor bevestiging en plaatsing. Daarbij wordt zeker geprobeerd om het zo moeilijk mogelijk te maken voor het dievengilde om deze kostbare aanschaf te ontvreemden.

Het komende seizoen (nogal laat) en het volgende seizoen gaan we experimenteren met de sets en wellicht doen we baanbrekend werk.

In Oost-Brabant wensen we ze natuurlijk ook heel veel succes. We zullen meerdere leermomenten kennen en als het lukt zullen meerdere sets aangeschaft mogen worden.

De geluidsmannen

Voor velen blijft het een flinke klus, het uit elkaar houden van Meeuwen en Sternen. Voor jullie even een kleine opsomming van de meest en vaak voorkomende Stern en Stertjes in Nederland.

De allerbekendste is natuurlijk de Visdief (*Sterna hirundo*) met rode snavel met zwarte punt. Een bijna evengroot broertje/zusje is de Zwarte Stern (*Chlidonias niger*), die met zijn zwarte zomerkleed en snavel de best herkenbare is. Deze twee soorten broeden tot ver landinwaarts op een echt nest, ondanks het feit, dat dit nest niet veel meer voorstelt dan een hoopje bijeengeraapte strootjes.

Daarnaast komen nog voor, de Dwergstern, Noordse Stern, Grote Stern en de Reuzenstern, maar dan meer aan de zoute kant van Nederland. Deze broeden op schelprijke stranden of schorren.

De Dwergstern (*Sterna albifrons*) met zijn witte voorhoofd en gele snavel met zwarte punt is, wanneer je dit goed onthoudt ook niet moeilijk meer, want het is de enige met een gele snavel. Hoef je de zwarte punt niet eens te zien.

Het grote verschil tussen de Grote Stern (*Sterna sandvicensis*) en de Noordse Stern (*Sterna paradisaea*) is de snavel, die bij de eerste geheel zwart is en bij de Noordse geheel rood. Daarnaast heeft de Grote Stern in het verlengde van zijn zwarte kap een beetje een kuif.

Tenslotte de Reuzenstern (*Sterna caspia*) die alleen in de wintermaanden en trektijden is te zien in Nederland. Deze vogel is ongeveer 40% groter dan de andere Stern en Stertjes, dus goed herkenbaar. Ook deze heeft een rode snavel met een zwarte punt.

Behalve de Reuzenstern zijn alle Stern en Stertjes zomergasten en hoef je jezelf niet druk te maken over winterkleden. Wat dat betreft hebben ze allemaal dezelfde neiging: het zwart op de kap trekt zich vanaf de snavel terug tot soms halverwege de kop en de snavelkleur neemt af tot grijs of donkergrijs.

Leuke anekdote is nog dat de Noordse Stern kampioen is in afstand afleggen met zo'n 38.000 km per jaar. Effe op en neer van de Noord naar de Zuidpool. Zorgen voor nageslacht op het noordelijk halfrond en meteen weer terug.

Bestuurlijke informatie

Website: www.MadeseNatuurVrienden.nl

E-mail: mnv@MadeseNatuurVrienden.nl

Facebook: www.facebook.nl/madesenatuurvrienden

Voorzitter, Parkbeheerder en Biesbosch	Arjen Stoop Adriaan Aertszoonstraat 6 4931 RZ Geertruidenberg stoop@ankieenarjen.demon.nl	0162-517965
Secretaresse, Programma en Natuureducatie	Ankie Stoop - Siemons Adriaan Aertszoonstraat 6 4931 RZ Geertruidenberg stoop@ankieenarjen.demon.nl	0162-517965
Penningmeester	Wim Bijleveld Antwerpsestraat 55 4921 DD Made wjcbijleveld@hotmail.com	0162-686691
Hoofdredacteur, Website, Werkgroep Multimedia	Kees van der Krift Watermunt 111 4823 MG Breda kees@vdkrift.nl	076-5412501 06-30337956
Adviseur Ruimtelijke Ordering en Milieu	Ilse Nelisse - Rovers Prinsenvolderstraat 43 4921 KT Made ilserovers@zonnet.nl	0162-681403

Stichting Liniehof

Parkgebouw Liniehof	Kievitstraat 3, 4921 VV Made	
Coördinator Parkgebouw	Martien Boelaars Haasdijk 39, 4921 CK Made inemart@casema.nl	0162-683570

